Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a opta)

28 octombrie 2020*

„Trimitere preliminară – Ajutoare de stat – Regulamentul (UE) nr. 1407/2013 – Articolul 3 – Ajutor *de minimis* – Articolul 6 – Monitorizare – Întreprinderi care depășesc plafonul *de minimis* din cauza cumulului cu ajutoare obținute anterior – Posibilitatea de a alege între reducerea unui ajutor anterior sau renunțarea la acesta pentru a respecta plafonul *de minimis*”

În cauza C-608/19,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Consiglio di Stato (Consiliul de Stat, Italia), prin decizia din 20 iunie 2019, primită de Curte la 12 august 2019, în procedura

Istituto nazionale per l’assicurazione contro gli infortuni sul lavoro (INAIL)

împotriva

Zennaro Giuseppe Legnami Sas di Zennaro Mauro & C.,

CURTEA (Camera a opta),

compusă din domnul N. Wahl (raportor), președinte de cameră, domnul F. Biltgen și doamna L. S. Rossi, judecători,

avocat general: domnul M. Campos Sánchez-Bordona,

grefier: domnul R. Schiano, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 25 iunie 2020,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru Zennaro Giuseppe Legnami Sas di Zennaro Mauro & C., de A. Santoro și A. Cevese, avvocati;

– pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de G. M. De Socio și F. Severi, avvocati dello Stato;

– pentru guvernul elen, de K. Boskovits și V. Karra, în calitate de agenți;

– pentru guvernul leton, de V. Soņeca și K. Pommere, în calitate de agenți;

– pentru Comisia Europeană, de F. Tomat și G. Braga da Cruz, în calitate de agenți,

* Limba de procedură: italiana.

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolelor 3 și 6 din Regulamentul (UE) nr. 1407/2013 al Comisiei din 18 decembrie 2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor *de minimis* (JO 2013, L 352, p. 1).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro (Institutul Național de Asigurare în caz de Accidente de Muncă, Italia) (denumit în continuare „INAIL"), pe de o parte, și Zennaro Giuseppe Legnami Sas di Zennaro Mauro & C. (denumită în continuare „societatea Zennaro"), pe de altă parte, în legătură cu refuzul INAIL de a efectua plata unei finanțări acordate în favoarea societății Zennaro pentru motivul că ar determina depășirea plafonului de 200 000 de euro pe durata a trei exerciții financiare prevăzut la articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1407/2013 (denumit în continuare „plafonul *de minimis*").

Cadrul juridic

3 Considerentele (3), (10), (21) și (22) ale Regulamentului nr. 1407/2013 au următorul cuprins:

„(3) Este oportună menținerea plafonului de 200 000 de euro pentru cuantumul ajutoarelor *de minimis* pe care o întreprindere unică le poate primi pe o perioadă de trei ani din partea unui stat membru. Acest plafon rămâne necesar pentru a se asigura că o măsură care face obiectul prezentului regulament poate fi considerată ca neavând niciun efect asupra schimburilor comerciale dintre statele membre și nedenaturând sau neamenințând să denatureze concurența.

[…]

(10) Perioada de trei ani care urmează să fie luată în considerare în sensul prezentului regulament ar trebui evaluată în mod constant, astfel încât, atunci când se acordă un nou ajutor *de minimis*, să se ia în considerare valoarea totală a ajutoarelor *de minimis* acordate în cursul exercițiului financiar în cauză și în cursul celor două exerciții financiare precedente.

[…]

(21) Comisia are obligația de a se asigura că normele privind ajutoarele de stat sunt respectate și, în conformitate cu principiul cooperării prevăzut la articolul 4 alineatul (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană, statele membre ar trebui să faciliteze îndeplinirea acestei sarcini prin crearea instrumentelor necesare pentru a se asigura că valoarea totală a ajutoarelor *de minimis* acordate unei întreprinderi unice în temeiul normelor *de minimis* nu depășește plafonul global autorizat. În acest scop, atunci când acordă ajutoare *de minimis*, statele membre ar trebui să comunice întreprinderii respective valoarea ajutorului *de minimis* acordat și caracterul *de minimis* al acestuia și ar trebui să facă o trimitere expresă la prezentul regulament. Statele membre ar trebui să aibă obligația de a supraveghea ajutoarele acordate pentru a se asigura că plafoanele relevante nu sunt depășite și se respectă regulile privind cumulul. Pentru a îndeplini această obligație, înainte de acordarea unui astfel de ajutor, statul membru în cauză ar trebui să obțină de la întreprinderea respectivă o declarație referitoare la alte ajutoare *de minimis* care fac obiectul prezentului regulament sau al altor regulamente *de minimis* de care a beneficiat în cursul exercițiului financiar respectiv și în cele două exerciții financiare precedente. Ca

alternativă, ar trebui ca statele membre să poată opta să înființeze un registru central cu informații complete privind ajutoarele *de minimis* acordate și să verifice dacă prin acordarea de noi ajutoare nu se depășește plafonul relevant.

(22) Înainte de a acorda un nou ajutor *de minimis*, fiecare stat membru ar trebui să verifice dacă prin acordarea noului ajutor *de minimis* nu se va depăși plafonul *de minimis*, […]”

4 Articolul 3 din acest regulament, intitulat „Ajutoare *de minimis*”, prevede:

„(1) Se consideră că ajutoarele nu îndeplinesc toate criteriile prevăzute la articolul 107 alineatul (1) din tratat și, prin urmare, sunt scutite de obligația de notificare prevăzută la articolul 108 alineatul (3) din tratat în cazul în care îndeplinesc condițiile prevăzute în prezentul regulament.

(2) Pentru fiecare stat membru, valoarea totală a ajutoarelor *de minimis* acordate unei întreprinderi unice nu poate depăși suma de 200 000 de euro pe durata a trei exerciții financiare.

[…]

(4) Ajutoarele *de minimis* se consideră acordate în momentul în care dreptul legal de a beneficia de aceste ajutoare este conferit întreprinderii în temeiul legislației naționale aplicabile, indiferent de data la care ajutoarele *de minimis* se plătesc întreprinderii respective.

(5) Plafoanele prevăzute la alineatul (2) se aplică indiferent de forma ajutorului *de minimis* […] Perioada de trei exerciții financiare se stabilește prin raportare la exercițiile financiare folosite de către întreprinderea din statul membru în cauză.

(6) În sensul plafoanelor prevăzute la alineatul (2), ajutoarele se exprimă ca grant în numerar. Toate sumele utilizate sunt brute, mai precis înainte de deducerea impozitelor sau a taxelor. În cazul în care ajutorul este acordat sub altă formă decât cea a unui grant, valoarea ajutorului este egală cu echivalentul subvenție brută al ajutorului.

Ajutoarele care pot fi plătite în mai multe tranșe se actualizează la valoarea lor în momentul în care sunt acordate. Rata dobânzii care trebuie aplicată la actualizare este rata de actualizare aplicabilă la data acordării ajutoarelor.

(7) În cazul în care, prin acordarea unor noi ajutoare *de minimis*, s-ar depăși plafonul relevant prevăzut la alineatul (2), nicio parte a respectivelor ajutoare noi nu poate beneficia de dispozițiile prezentului regulament.

[…]”

5 Articolul 6 din acest regulament, intitulat „Monitorizare”, prevede:

„(1) În cazul în care un stat membru are în vedere acordarea, în conformitate cu prezentul regulament, a unui ajutor *de minimis* unei întreprinderi, acesta informează în scris întreprinderea în cauză cu privire la valoarea potențială a ajutorului (exprimată în echivalent subvenție brută), precum și la caracterul *de minimis* al acestuia, […] Înainte de acordarea ajutoarelor, statul membru obține o declarație, în scris sau în format electronic, de la întreprinderea respectivă cu privire la orice alt ajutor *de minimis* primit în precedentele două exerciții financiare și în exercițiul financiar în curs în cazul căruia se aplică prezentul regulament sau alte regulamente *de minimis*.

(2) Dacă un stat membru înființează un registru central al ajutoarelor *de minimis* care cuprinde informații privind toate ajutoarele *de minimis* acordate de către toate autoritățile din statul membru respectiv, alineatul (1) nu se mai aplică din momentul în care registrul acoperă o perioadă de trei ani fiscali.

(3) Un stat membru acordă noi ajutoare *de minimis* în conformitate cu prezentul regulament doar după ce se asigură că prin aceasta suma totală a ajutoarelor *de minimis* acordate întreprinderii respective nu depășește plafonul relevant stabilit la articolul 3 alineatul (2) și că se respectă toate condițiile prevăzute în prezentul regulament.

(4) Statele membre înregistrează și adună toate informațiile referitoare la aplicarea prezentului regulament. Registrele astfel constituite conțin toate informațiile necesare pentru a demonstra că au fost respectate condițiile prevăzute în prezentul regulament. Registrele privind ajutoarele *de minimis* individuale se păstrează timp de 10 exerciții financiare de la data acordării ajutorului. Registrele privind o schemă de ajutoare *de minimis* se păstrează timp de 10 ani fiscali de la data acordării ultimului ajutor individual în cadrul schemei respective.

(5) La cererea scrisă a Comisiei, statul membru în cauză îi furnizează acesteia, […] toate informațiile pe care Comisia le consideră necesare pentru a evalua dacă au fost respectate condițiile prevăzute în prezentul regulament, în special valoarea totală a ajutorului de minimis, […] primit de o întreprindere.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

6 Societatea Zennaro desfășoară o activitate în sectorul lemnului și al produselor derivate din acesta. La 16 iunie 2014, aceasta a prezentat la INAIL o cerere de finanțare prin care solicita acordarea unei subvenții prevăzute de anunțul-cadru public al INAIL din 2013 privind „stimulente pentru întreprinderi pentru punerea în aplicare a unor acțiuni în domeniul sănătății și al securității la locul de muncă” (denumit în continuare „anunțul public”).

7 Procedura privind cererea de proiecte, guvernată de acest anunț public, prevedea patru faze, și anume, *primo*, transmiterea telematică a cererilor, *secundo*, trimiterea documentației de finalizare a cererii, *tertio*, verificarea de către INAIL a datelor transmise și admiterea cererii, precum și, în sfârșit, *quarto*, analiza și întocmirea unui raport care să permită plata efectivă a subvenției. În cursul acestei ultime faze, întreprinderea trebuia să furnizeze o declarație denumită „*de minimis*” care să demonstreze eligibilitatea sa la subvenție pentru suma solicitată. În lipsa unei astfel de eligibilități, ajutoarele care îi fuseseră acordate trebuiau revocate.

8 Prin decizia din 30 octombrie 2014, INAIL a notificat societății Zennaro admiterea proiectului în cuantum de 130 000 de euro, însoțită de posibilitatea de a obține un avans, care a fost solicitat efectiv, de 65 000 de euro, sub rezerva prezentării prealabile a unei garanții bancare.

9 În cursul procedurii, a reieșit însă că, la 1 august 2014, societatea Zennaro, împreună cu alte întreprinderi în asociere temporară, fusese autorizată de Regione Veneto (Regiunea Veneto, Italia) să beneficieze de o altă subvenție în cuantum total de 64 483,91 euro, care i-a fost plătită. Pe de altă parte, această societate obținuse de asemenea o altă finanțare publică în cuantum de 18 985,26 euro. Instanța de trimitere arată că adăugarea acestor două sume la suma de 130 000 de euro admisă de INAIL ar fi condus la o sumă de 213 469,17 euro și ar fi determinat depășirea plafonului *de minimis*.

10 Prin scrisoarea din 12 iunie 2015, societatea Zennaro a solicitat INAIL să stabilească dacă, pentru a evita o astfel de depășire, trebuia fie să se reducă cuantumul subvenției în faza întocmirii raportului, fie să prezinte o variantă a proiectului care să vizeze reducerea cuantumului proiectului avut în vedere și, pe cale de consecință, al subvenției.

11 Întrucât nu a obținut un răspuns la această scrisoare, societatea Zennaro a optat, prin e-mailul din 12 august 2015, pentru a doua soluție, prezentând INAIL o variantă a proiectului care reducea costul global la 171 386,40 euro și, în consecință, scădea cuantumul subvenției la 111 401,16 euro.

12 Prin deciziile din 5 octombrie și din 18 noiembrie 2015, deși a considerat admisibilă din punct de vedere tehnic varianta proiectului, INAIL a apreciat că nu putea admite ca societatea Zennaro să beneficieze de această finanțare, excluzând posibilitatea de a o acorda parțial, cu excepția cazului în care aceasta renunța integral la finanțarea anterioară. În a doua decizie, INAIL a indicat astfel că „subvenția va putea fi plătită numai cu condiția ca întreprinderea să renunțe la subvenția anterioară acordată de o altă entitate”.

13 În aceste condiții, societatea Zennaro a sesizat Tribunale amministrativo regionale per il Veneto (Tribunalul Administrativ Regional din Veneto, Italia) cu o acțiune având ca obiect anularea deciziei din 18 noiembrie 2015.

14 Prin e-mailul certificat din 27 aprilie 2016, societatea Zennaro a transmis INAIL documentația care atesta că renunțase la subvenția plătită de Regiunea Veneto, în cuantum de 15 000 de euro, transferată celorlalți membri ai asocierii temporare, dovedind astfel că ajutoarele de stat primite nu depășeau plafonul *de minimis*.

15 Prin decizia din 6 iunie 2016, INAIL a confirmat că, din cauza valorii subvenției solicitate, nu putea să efectueze plata acesteia, întrucât suma celor trei finanțări publice ar depăși atunci plafonul *de minimis*, iar o plată parțială a subvenției ar contraveni articolului 3 alineatul (7) din Regulamentul nr. 1407/2013. Deși a luat act de elementele care dovedeau renunțarea la subvenția regională anterioară și redistribuirea acesteia către ceilalți membri ai asocierii temporare, INAIL a contestat pertinența sa, precizând că „nu rezultă că această întreprindere a renunțat și a restituit subvenția primită anterior entității care a plătit-o și [că] redistribuirea sa între membrii asocierii temporare este lipsită de relevanță”. Pentru aceste motive, INAIL a solicitat restituirea avansului de 65 000 de euro deja plătit, sub sancțiunea solicitării executării garanției bancare.

16 La 26 iunie 2016, societatea Zennaro a solicitat de asemenea, prin mijloace suplimentare, anularea deciziei INAIL din 6 iunie 2016.

17 Prin hotărârea din 7 septembrie 2016, Tribunale amministrativo regionale per il Veneto (Tribunalul Administrativ Regional din Veneto) a admis acțiunea societății Zennaro, în lumina opiniei exprimate de Direcția Generală Concurență a Comisiei Europene (DG COMP) ca răspuns la o întrebare adresată de societatea Zennaro cu privire la interpretarea articolului 3 alineatul (7) din Regulamentul nr. 1407/2013. În răspunsul său, DG COMP a arătat că subvenția putea fi redusă proporțional de entitatea publică însărcinată cu plata acesteia, pentru a respecta plafonul *de minimis*, și că revenea autorităților naționale sarcina de a alege opțiunea preferată, cele două soluții – cea a reducerii proporționale și cea a respingerii integrale a subvenției – fiind teoretic conforme cu acest regulament.

18 Astfel, potrivit acestei instanțe, „interpretarea dată de [INAIL] articolului 3 alineatul (7) din Regulamentul nr. 1407/2013 privind inadmisibilitatea reducerii finanțării în limita părții din subvenție care depășește plafonul stabilit prin regulamentul menționat la 200 000 de euro, deși teoretic conformă cu reglementarea Uniunii în materie de ajutoare *de minimis*, ar fi trebuit ca, pentru a se putea aplica în mod corespunzător în speță, să fie prevăzută în mod expres în [anunțul public]”, dat fiind mai ales obiectivul de protecție a încrederii legitime a participanților. Aceasta a apreciat astfel că restricțiile opuse de INAIL erau, dimpotrivă, imprevizibile având în vedere criteriile expuse în anunțul public și puteau „fi răsturnate în lumina unei interpretări mai puțin restrictive din punctul de vedere formal al reglementării Uniunii și mai coerentă cu obiectivul [anunțului public] «de a încuraja întreprinderile să pună în aplicare proiecte având ca obiect ameliorarea nivelurilor de sănătate și de securitate la locul de muncă»”.

19 INAIL a declarat apel împotriva acestei hotărâri la Consiglio di Stato (Consiliul de Stat, Italia).

20 INAIL susține, întemeindu-se, printre altele, pe o coroborare a dispozițiilor articolului 3 alineatele (2), (4) și (7) din Regulamentul nr. 1407/2013, că ajutoarele *de minimis* trebuie considerate acordate în momentul în care se conferă întreprinderii dreptul legal de a le primi, independent de plata lor efectivă. Aceste dispoziții cuprind cerințe imperative direct aplicabile în ordinea juridică națională. Pe cale de consecință, respectarea plafonului *de minimis* ar trebui verificată la momentul acordării subvenției, și anume, în speță, în faza de admitere a cererii. Eventuale corecții din partea solicitantului ar trebui introduse, așadar, în această fază.

21 Societatea Zennaro contestă interpretarea avută în vedere de INAIL. *Primo*, aceasta susține că dispozițiile anunțului public sunt singurele aplicabile, întrucât din articolul 3 alineatul (4) din Regulamentul nr. 1407/2013 ar reieși că revine „legislației naționale aplicabile" sarcina de a stabili momentul la care „dreptul legal de a beneficia de aceste ajutoare este conferit întreprinderii". *Secundo*, ea arată că articolul 6 alineatul (5) din acest regulament, care privește obligația unui stat membru de a furniza Comisiei orice informație pe care aceasta din urmă o consideră necesară, acoperă toate ajutoarele primite efectiv de întreprindere, iar nu numai pe cele acordate în temeiul primului act de acordare. În sfârșit, *tertio*, aceasta consideră că reglementarea în materie de ajutoare *de minimis* nu a fost adoptată pentru a penaliza întreprinderile, ci pentru a reduce sarcina administrativă în cazul unor ajutoare într-un cuantum limitat și că interpretarea strictă propusă de INAIL ar conduce la aplicări penalizatoare și contrare spiritului acestei reglementări.

22 Instanța de trimitere consideră că cele două interpretări avute în vedere de părțile din litigiul principal pot fi reținute. Pe de o parte, cea invocată de INAIL ar fi mai favorabilă unei gestiuni fluide a desfășurării procedurii, întrucât condițiile de acces la subvenție ar fi examinate numai la momentul admiterii cererii. Pe de altă parte, cea invocată de societatea Zennaro ar permite o deschidere largă a condițiilor de acces la subvenție, inclusiv pentru concurenții care, neavând încă certitudinea admiterii lor, nu sunt în măsură să își modifice cererea pentru a nu depăși plafonul. Astfel, gestionarea eventualelor modificări ale cererii de finanțare ar fi mai dificil de pus în aplicare dacă ar fi efectuată în faza de investigare a acestora, întrucât ordinea de clasare stabilită până atunci ar fi afectată.

23 În ceea ce privește dispozițiile pertinente ale Regulamentului nr. 1407/2013, instanța de trimitere arată, mai întâi, că articolul 3 alineatul (4) din acest regulament, potrivit căruia ajutoarele se consideră „acordate în momentul în care dreptul legal de a beneficia de aceste ajutoare este conferit întreprinderii […] indiferent de data la care ajutoarele […] se plătesc", pe de o parte, nu pare ireconciliabil cu o schemă procedurală în care o primă fază de admitere este urmată de o analiză mai amănunțită, la finalul căreia dreptul la subvenție poate fi în cele din urmă considerat „conferit". Pe de altă parte, aceeași dispoziție ar preciza că ipoteza ajutorului „acordat" se înțelege „în temeiul legislației naționale aplicabile", ceea ce sugerează că acest regim poate corespunde unor scheme procedurale diferite, care nu sunt predeterminate. În continuare, aceasta arată că, potrivit articolului 6 alineatul (3) din regulamentul menționat, plata ajutorului are loc după verificarea respectării plafonului, ceea ce poate determina de asemenea să se considere că numai în urma unei astfel de verificări dreptul de a încasa subvenția este „conferit" în mod definitiv. În sfârșit, din modul de redactare a articolului 6 alineatul (1) ultima teză din același regulament, în special din referirea la „alt ajutor *de minimis* […] primit", ar rezulta că declarația trebuie să identifice toate ajutoarele primite. Ar trebui să se stabilească dacă decizia de renunțare la o subvenție anterioară trebuie să aibă loc în mod necesar înainte ca aceasta să fie plătită efectiv.

24 În aceste condiții, Consiglio di Stato (Consiliul de Stat) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Normele privind acordarea ajutoarelor prevăzute la articolele 3 și 6 din Regulamentul nr. 1407/2013 trebuie interpretate în sensul că întreprinderea solicitantă care depășește plafonul maxim permis ca urmare a cumulului cu subvenții anterioare poate să opteze – până la plata

efectivă a subvenției solicitate – pentru reducerea finanțării (prin intermediul unor modificări sau variante ale proiectului) sau pentru renunțarea (totală sau parțială) la subvenții anterioare, eventual deja primite, pentru a se încadra în limita maximă care poate fi plătită?

2) Aceleași dispoziții trebuie interpretate în sensul că diversele opțiuni avute în vedere (variante sau renunțare) sunt valabile chiar dacă nu sunt prevăzute în mod expres de reglementarea națională și/sau în anunțul public privind acordarea ajutorului?"

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

25 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolele 3 și 6 din Regulamentul nr. 1407/2013 trebuie interpretate în sensul că o întreprindere, căreia statul membru de stabilire intenționează să îi acorde un ajutor *de minimis* care, din cauza existenței unor ajutoare anterioare, ar duce cuantumul total al ajutoarelor acordate acestei întreprinderi peste plafonul *de minimis*, poate opta, până la plata efectivă a acestui ajutor, pentru reducerea finanțării necesare sau pentru renunțarea, integrală sau parțială, la ajutoare anterioare deja primite, pentru a nu depăși acest plafon.

26 Este necesar să se arate, pe de o parte, că articolele 3 și 6 din Regulamentul nr. 1407/2013 trebuie să fie resituate în contextul de ansamblu al acestui regulament, care are drept obiect să permită derogarea, pentru ajutoarele de stat de o valoare limitată, de la regula potrivit căreia orice ajutor trebuie, înainte de orice punere în aplicare, să fie notificat Comisiei (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 februarie 2018, ZPT, C-518/16, EU:C:2018:126, punctele 50 și 51).

27 Rezultă că atât articolul 3 din acest regulament, care are ca obiect definirea ajutoarelor *de minimis* care derogă de la principiul prevăzut de tratat al interzicerii ajutoarelor, cât și articolul 6 din regulamentul menționat, care privește controlul efectuat de statele membre cu ocazia acordării unui astfel de ajutor, trebuie să facă obiectul unei interpretări stricte.

28 Pe de o parte, interpretarea unei dispoziții de drept al Uniunii trebuie să țină seama nu numai de termenii acesteia, ci și de contextul în care se înscrie și de obiectivele urmărite de actul din care face parte (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 octombrie 2019, BGL BNP Paribas, C-548/18, EU:C:2019:848, punctul 25 și jurisprudența citată).

29 În primul rând, în ceea ce privește termenii dispozițiilor în cauză din Regulamentul nr. 1407/2013, trebuie subliniat, *primo*, că, pe de o parte, articolul 3 alineatul (7) din acest regulament prevede că, „[î]n cazul în care, prin acordarea unor noi ajutoare *de minimis*, s-ar depăși plafonul [*de minimis*], nicio parte a respectivelor ajutoare noi nu poate beneficia de dispozițiile [Regulamentului nr. 1407/2013]". Din modul de redactare a acestei dispoziții rezultă că momentul la care trebuie să se aprecieze dacă cumulul cu alte ajutoare *de minimis* depășește plafonul *de minimis* este cel al „acordării" ajutorului.

30 Pe de altă parte, din modul de redactare a articolului 3 alineatul (4) din Regulamentul nr. 1407/2013 reiese de asemenea că ajutoarele *de minimis* se consideră „acordate în momentul în care dreptul legal de a beneficia de aceste ajutoare este conferit întreprinderii în temeiul legislației naționale aplicabile, indiferent de data la care ajutoarele *de minimis* se plătesc întreprinderii respective".

31 În această privință, conform unei jurisprudențe constante, revine instanței de trimitere sarcina de a stabili, în temeiul dreptului național aplicabil, momentul la care ajutorul trebuie să fie considerat acordat (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 martie 2013, Magdeburger Mühlenwerke, C-129/12, EU:C:2013:200, punctele 40 și 41, precum și Hotărârea din 6 iulie 2017, Nerea, C-245/16, EU:C:2017:521, punctele 32 și 33).

32 În acest scop, instanța trebuie să ia în considerare toate condițiile prevăzute de dreptul național pentru acordarea ajutorului în discuție (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 martie 2013, Magdeburger Mühlenwerke, C-129/12, EU:C:2013:200, punctul 41).

33 În consecință, în speță, revine instanței de trimitere sarcina de a stabili data acordării ajutorului în discuție în litigiul principal pe baza dispozițiilor anunțului public și, dacă este cazul, a reglementării naționale aplicabile acestuia (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 martie 2013, Magdeburger Mühlenwerke, C-129/12, EU:C:2013:200, punctul 40, precum și Hotărârea din 6 iulie 2017, Nerea, C-245/16, EU:C:2017:521, punctul 32).

34 Este necesar să se precizeze în această privință că, deși stabilirea datei de acordare a unui ajutor poate varia în funcție de natura ajutorului în cauză, din moment ce un ajutor nu este acordat în temeiul unei scheme multianuale, acesta nu poate, conform jurisprudenței Curții, să fie considerat ca fiind acordat la data plății sale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 8 decembrie 2011, France Télécom/Comisia, C-81/10 P, EU:C:2011:811, punctul 82).

35 *Secundo*, în ceea ce privește dispozițiile articolului 6 din Regulamentul nr. 1407/2013 privind monitorizarea efectuată de statele membre în vederea respectării normelor în materie de cumul, este necesar să se arate, pe de o parte, că articolul 6 alineatul (2) din acest regulament, care prevede că, dacă un stat membru înființează un registru central al ajutoarelor *de minimis* care cuprinde informații privind toate ajutoarele *de minimis* acordate de toate autoritățile din statul membru respectiv, articolul 6 alineatul (1) din regulamentul menționat încetează să se aplice, nu este aplicabil în cauza principală. Astfel, registrul central al ajutoarelor *de minimis* nu a fost instituit de Republica Italiană decât de la 12 august 2017, respectiv la o dată ulterioară cererii de ajutor în discuție.

36 Pe de altă parte, în ceea ce privește articolul 6 alineatele (1) și (3) din Regulamentul nr. 1407/2013, aceste dispoziții prevăd că, „[î]nainte de acordarea ajutoarelor, statul membru obține o declarație […] de la întreprinderea respectivă cu privire la orice alt ajutor *de minimis* primit în precedentele două exerciții financiare și în exercițiul financiar în curs” și, în toate versiunile lingvistice în afară de versiunea italiană, că „[u]n stat membru acordă noi ajutoare *de minimis* […] doar după ce se asigură că prin aceasta suma totală a ajutoarelor *de minimis* acordate întreprinderii respective nu depășește plafonul [*de minimis*]”. Din aceste dispoziții reiese astfel în mod clar că monitorizarea efectuată de statele membre pentru ca normele în materie de cumul să fie respectate trebuie să aibă loc „înainte de acordarea ajutoarelor”.

37 Această interpretare nu este infirmată de faptul că, numai în versiunea în limba italiană a alineatului (3) al acestui articol, se arată că un stat membru nu „plătește” (*eroga*) un ajutor nou, în timp ce toate celelalte versiuni utilizează un verb care corespunde, în limba italiană, verbului „a acorda” (*concedere*). Astfel, potrivit unei jurisprudențe constante, în caz de neconcordanță între diferitele versiuni lingvistice ale unui text din dreptul Uniunii, dispoziția în cauză trebuie interpretată, printre altele, în funcție de economia generală și de finalitatea reglementării din care face parte [Hotărârea din 14 mai 2019, M și alții (Revocarea statutului de refugiat), C-391/16, C-77/17 și C-78/17, EU:C:2019:403, punctul 88, precum și jurisprudența citată]. Or, considerentele (21) și (22) ale regulamentului menționat – care fac trimitere în esență la alineatele (1) și (3) ale acestui articol 6 – utilizează, în versiunea lor în limba italiană, termenii *aiuti concessi* („ajutoare acordate”) și, respectiv, *prima di concedere* („înainte de acordarea”). În consecință, neconcordanța dintre versiunile lingvistice ale articolului 6 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1407/2013 rezultă dintr-o eroare de traducere a versiunii în limba italiană a acestei dispoziții.

38 În al doilea rând, în ceea ce privește contextul în care se înscriu articolele 3 și 6 din Regulamentul nr. 1407/2013, este necesar să se constate că acesta nu cuprinde dispoziții în temeiul cărora întreprinderile solicitante ar putea, dacă este cazul, să își modifice cererea de ajutor, reducând cuantumul acestuia sau renunțând la ajutoare anterioare, pentru a respecta plafonul *de minimis*.

39 Prin urmare, întrucât, conform articolului 3 alineatul (4) din acest regulament, acordarea ajutorului este guvernată de legislația națională aplicabilă, statele membre dispun de o marjă largă de apreciere în ceea ce privește determinarea procedurii de acordare a unor astfel de ajutoare.

40 În această privință, trebuie să se constate că în considerentul (21) al regulamentului menționat se arată că, în conformitate cu principiul cooperării prevăzut la articolul 4 alineatul (3) TUE, statele membre trebuie să faciliteze respectarea normelor aplicabile ajutoarelor de stat „prin crearea instrumentelor necesare pentru a se asigura că valoarea totală a ajutoarelor *de minimis* acordate unei întreprinderi unice în temeiul normelor *de minimis* nu depășește plafonul global autorizat”.

41 În al treilea rând, în ceea ce privește obiectivele Regulamentului nr. 1407/2013, trebuie să se arate că reglementarea *de minimis* urmărește să simplifice sarcina administrativă a întreprinderilor, a Comisiei și a statelor membre (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 martie 2002, Italia/Comisia, C-310/99, EU:C:2002:143, punctul 94), pornind de la principiul, amintit în considerentul (3) al acestui regulament, că ajutoarele într-un cuantum care nu depășește plafonul *de minimis* nu afectează schimburile comerciale dintre statele membre și nu sunt de natură să denatureze concurența.

42 Ținând seama de aceste obiective, posibilitatea de care dispun statele membre de a acorda întreprinderilor solicitante dreptul de a-și modifica cererea de ajutor până la acordarea acestui ajutor, reducând cuantumul finanțării solicitate sau renunțând la ajutoare anterioare deja primite, nu dăunează desfășurării procedurii de analizare a cererii lor, întrucât verificarea condițiilor de obținere a ajutorului referitoare la respectarea plafonului *de minimis* intervine numai cu ocazia acordării ajutorului. În consecință, contrar celor susținute de societatea Zennaro și de guvernele italian și elen, imposibilitatea acestor întreprinderi de a-și modifica cererea de ajutor după acordarea unui nou ajutor nu poate constitui, în sine, o „penalizare” a întreprinderilor în cauză.

43 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolele 3 și 6 din Regulamentul nr. 1407/2013 trebuie interpretate în sensul că o întreprindere, căreia statul membru de stabilire intenționează să îi acorde un ajutor *de minimis* care, din cauza existenței unor ajutoare anterioare, ar duce cuantumul total al ajutoarelor acordate acestei întreprinderi peste plafonul *de minimis*, poate opta, până la acordarea acestui ajutor, pentru reducerea finanțării solicitate sau pentru renunțarea, integrală sau parțială, la ajutoare anterioare deja primite pentru a nu depăși acest plafon.

Cu privire la a doua întrebare

44 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolele 3 și 6 din Regulamentul nr. 1407/2013 trebuie interpretate în sensul că o întreprindere care solicită un ajutor poate să își modifice cererea de ajutor, reducând finanțarea solicitată sau renunțând la ajutoare anterioare deja primite, pentru a nu depăși plafonul *de minimis*, în condițiile în care legislația statului membru în care este stabilită nu prevede acest lucru.

45 Această întrebare necesită un răspuns care este intrinsec legat de răspunsul dat la prima întrebare. Pe de o parte, astfel cum s-a constatat la punctul 38 de mai sus, Regulamentul nr. 1407/2013 nu cuprinde dispoziții în temeiul cărora întreprinderile solicitante ar putea, dacă este cazul, să își modifice cererea de ajutor reducând cuantumul acesteia sau renunțând la ajutoare anterioare pentru a respecta plafonul *de minimis* și, prin urmare, nu impune nicio obligație statelor membre în acest sens. Pe de altă parte, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 42 și 43 din prezenta hotărâre, statele membre pot permite

întreprinderilor solicitante să își modifice cererea de ajutor pentru a evita ca acordarea unui ajutor nou *de minimis* să ducă la un cuantum total al ajutoarelor acordate peste plafonul *de minimis*, atunci când astfel de modificări sunt efectuate înainte de acordarea ajutorului *de minimis*.

46 În consecință, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că articolele 3 și 6 din Regulamentul nr. 1407/2013 trebuie interpretate în sensul că statele membre nu au obligația de a permite întreprinderilor solicitante să își modifice cererea de ajutor înainte de acordarea acestuia, pentru a nu depăși plafonul *de minimis*. Revine instanței de trimitere sarcina de a aprecia consecințele juridice ale faptului că întreprinderile nu au posibilitatea de a face astfel de modificări, cu precizarea că acestea nu pot fi efectuate decât la o dată anterioară celei a acordării ajutorului *de minimis*.

Cu privire la cheltuielile de judecată

47 Întrucât, în privința părților din litigiile principale, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a opta) declară:

1) **Articolele 3 și 6 din Regulamentul (UE) nr. 1407/2013 al Comisiei din 18 decembrie 2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor *de minimis* trebuie interpretate în sensul că o întreprindere, căreia statul membru de stabilire intenționează să îi acorde un ajutor *de minimis* care, din cauza existenței unor ajutoare anterioare, ar duce cuantumul total al ajutoarelor acordate acestei întreprinderi peste plafonul de 200 000 de euro pe durata a trei exerciții financiare prevăzut la articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1407/2013, poate opta, până la acordarea acestui ajutor, pentru reducerea finanțării solicitate sau pentru renunțarea, integrală sau parțială, la ajutoare anterioare deja primite pentru a nu depăși acest plafon.**

2) **Articolele 3 și 6 din Regulamentul nr. 1407/2013 trebuie interpretate în sensul că statele membre nu au obligația de a permite întreprinderilor solicitante să își modifice cererea de ajutor înainte de acordarea acestuia, pentru a nu depăși plafonul de 200 000 de euro pe durata a trei exerciții financiare prevăzut la articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1407/2013. Revine instanței de trimitere sarcina de a aprecia consecințele juridice ale faptului că întreprinderile nu au posibilitatea de a face astfel de modificări, cu precizarea că acestea nu pot fi efectuate decât la o dată anterioară celei a acordării ajutorului *de minimis*.**

Semnături